

"VI HAR FUNDET OS I ALT FOR MEGET!"
-DE KVINDEDOMINEREDE FAGFORENINGERS OG DERES
MEDLEMMERS LIGESTILLINGSPROJEKT 1985-2010

Fakta om undersøgelsesområdet

Fra 1985 til 2010 er følgende forhold gældende:

- Danmark har en af verdens højeste erhvervsfrekvenser for kvinder.
- Danmark har et af verdens mest kønsopdelte arbejdsmarkeder
- Mænd tjener ca. 18-21 % mere end kvinder.
- Kvinder tager i gennemsnit mere end 90 % af den samlede barsel.

Om Astrid Elkjær Sørensen

Astrid Elkjær Sørensen er historiker, og har skrevet sin ph.d. afhandling ved Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet, hvor hun har indgået i Ph.d.-programmet historie, arkæologi og klassiske studier. Hendes forskningsmæssige fokus er på moderne ligestillings- og arbejderhistorie.

Tid og sted for forsvar

14. juni 2016 kl. 13.15

Auditorium 2, bygning 1441 lokale 112, Taasingegade 3, 8000 Aarhus C.

Kontakt

Astrid Elkjær Sørensen

Mail: hisaes@cas.au.dk

Tlf.: +45 31709131

Institut for Kultur og Samfund
Aarhus Universitet
Jens Chr. Skous Vej 3
8000 Aarhus C.

"VI HAR FUNDET OS I ALT FOR MEGET!" DE KVINDEDOMINEREDE FAGFORENINGERS OG DERES MEDLEMMERS LIGESTILLINGSPROJEKT 1985-2010

Ph.d. afhandling af Astrid Elkjær Sørensen

AARHUS UNIVERSITET

"VI HAR FUNDET OS I ALT FOR MEGET!"

DE KVINDEDOMINERERE FAGFORENINGERS OG DERES MEDLEMMERS LIGESTILLINGSPROJEKT 1985-2010

Opsummering af ph.d.-afhandlingen "Vi har fundet os i alt for meget" af Astrid Elkjær Sørensen, Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet
Afhandlingen undersøger det ligestillingssyn og de ligestillingsprojekter, som udgik fra de kvindedominerede fagforeninger i Danmark og deres medlemmer i perioden 1985-2010. Dette gøres gennem en analyse og diskussion af de tre mest fremtrædende emner i fagforeningerne 1985-2010. Nemlig tematikkerne ligeløn, det kønsopdelte arbejdsmarked og balancen mellem familie og arbejde.

Ligeløn

- De sidste 25 år har ingen sag fyldt så meget som ønsket om en højere løn.
- Ingen samlet lønstrategi mellem de kvindedominerede fagforeninger
- Fagforeningerne har været tøvende med at formulere deres lønkrav som et krav om lige løn mellem mænd og kvinder.

Men! Fra 1985 til 2010 udvikler fagforeningernes strategi i forhold til at opnå højere løn sig markant. Især de offentlige omsorgsfag har i 2000'erne gjort deres lønkrav til et ligestillingskrav og erklæret sig parate til at bryde med den danske model. En radikaliserings, der i slutningen af 2000'erne synes at brede sig til de andre kvindedominerede fag.

Det kønsopdelte arbejdsmarked

- Indtil 1992 fokus på at flytte kvinder over i traditionelle mandefag.
- Fra 1990 fokus på at få flere (rigtige) mænd ind i omsorgsfagene.

Disse initiativer har haft utilsigtede konsekvenser for ligestillingen på andre områder. Således var 1980'ernes kvinder i mandefagsstrategi med til at trække de traditionelle kvindefags status ned, og 1990'ernes fokus på behovet for rigtige mænd i omsorgsfagene endte ofte med at promovere en meget binær kønsopfattelse.

Balancen mellem familie og arbejde

I perioden 1985-2010 finder vi to modsatrettede kønsideal:

- Idealet om to ligestillede voksne, der begge arbejder fuldtid og deler husarbejdet ligeligt
- Idealet om to komplementære køn, hvor kvinden særligt efter hun er blevet mor, indtræder som primært ansvarlig for hjemmet og børnene.

Mange kvindelige arbejdstagere i Danmark forsøger i den undersøgte periode at balancere mellem disse to idealer. En skrøbelig balancegang, der giver anledning til en diskussion om, hvorvidt Danmark egentlig ikke mere bør beskrives som havende en halvanden-forsørgermodel end en to-forsørgermodel.

Konklusion

De kvindedominerede fagforeninger forstår konsekvent ligestilling som økonomisk ligestilling mellem kønnene. Et stærkt fællesskab på tværs af fagforeningerne for at realisere dette vanskeliggøres dog ofte af andre hensyn, klasseforskelle og arbejdsmarkedets låste strukturer. De kvindedominerede fagforeningers ideal om en fuldt realiseret to-forsørgermodel kommer også ofte på kant med medlemmernes kønsideal eller i hvert fald deres faktiske leveforhold. Afhandlingen skildrer således 25 års hårdt arbejde for lige økonomiske forhold, men også 25 års vanskeligheder med at formulere en ligestillingspolitik, der formår at balancere et væld af modsatrettede kønsopfattelser og interesser.

Rødstrømpernes arvetagere?

De kvindedominerede fagforeninger og deres medlemmer var og er ikke en ny rødstrømpebevægelse. Men de har igennem hele den undersøgte periode været en vigtig aktør på ligestillingsområdet, og ved 2000'erne udgang stod de frem som en selverklæret feministisk aktør.

Dette kan fremover betyde et øget pres på den danske arbejdsmarkedsmodel i forhold til at levere ligestillingsmæssigt acceptable løsninger – særligt i forhold til den stadig manglende ligeløn.